

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

PL. ÚS 74/07-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadaní pléna 5. júna 2007 predbežne prerokoval sťažnosť J. D., B., zastúpeného advokátom T. K., B., ktorou namieta nezákonnosť a výsledok volieb starostu mestskej časti B. konaných 2. decembra 2006 za účasti A. O., starostky mestskej časti B., a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť J. D. o d m i e t a z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 15. decembra 2006 doručená sťažnosť J. D., B. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom T. K., v ktorej namieta nezákonnosť a výsledok volieb starostu mestskej časti B. (ďalej len „mestská časť“) konaných 2. decembra 2006, za účasti starostky mestskej časti A. O.

Sťažovateľ v sťažnosti uviedol:

«V Mestskej časti sa volil starosta spomedzi 8 kandidátov. Vo voľbe starostu bol celkovo odovzdaných 5 536 platných hlasovacích lístkov z celkového počtu 17 862

zapísaných voličov, čo predstavuje účasť 32,34 %. Podiel platných hlasovacích lístkov vo voľbe starostu mestskej časti dosiahol 95,82 %, z čoho vyplýva že v priemere bolo približne 4,18 % neplatných hlasov. Rozdiel v percentuálnom podiele neplatných hlasov v jednotlivých volebných okrskoch sa pohyboval od 1,85 % v okrsku č. 4 až po 8,13 % v okrsku č. 10.

Pri voľbe starostu mestskej časti bol vo volebných okrskoch č. 4 a 5 vykázaný nízky pomer neplatných hlasovacích lístkov na celkovom počte odovzdaných hlasovacích lístkov (1,85 % vo volebnom okrsku č. 4 a 3,00 % vo volebnom okrsku č. 5). Z informácií, ktoré má sťažovateľ k dispozícii vyplynulo, že v uvedených volebných okrskoch (č. 4 a 5) boli ako platné vyhodnotené aj hlasovacie lístky, ktoré boli upravené spôsobom odporujúcim príslušným ustanoveniam zákona č. 346/1990 Zb.

V predmetných volebných okrskoch (okrsky č. 4 a 5) získala A. O. 485 platných hlasov, čo predstavuje viac ako 1/3 z celkového počtu 1 355 získaných hlasov. Za zmienku stojí aj skutočnosť, že volebné okrsky č. 1 - 6 sa nachádzajú na území Mestskej časti, kde dominuje vidiecka zástavba. Vo volebných okrskoch č. 1 - 6 sa účasť voličov pohybovala v rozmedzí od 35,54 % do 48,66 % a vo volebných okrskoch č. 7 - 19 sa účasť voličov pohybovala od 18,9 % do 34 %.

Rozdiel v účasti voličov v okrskoch č. 1 - 6 a okrskoch č. 7 - 19 je natoľko výrazný, že nedošlo ani prekrytiu rozpätia percentuálnych hodnôt. Uvedené skutočnosti v spojitosti s rozdielom 20 platných hlasov medzi zvolenou kandidátkou a sťažovateľom zdôrazňujú kľúčový význam volebných okrskov č. 1 - 6. (...)

V zmysle § 60 ods. 1 písm. a) ZoÚS sťažovateľ napáda zvolenie A. O. za starostku Mestskej časti a zároveň označuje A. O. za účastníčku konania na základe tejto sťažnosti. Voľby starostu Mestskej časti napáda sťažovateľ z dôvodov pochybnosti o zákonnosti sčítavania hlasov v okrskových volebných komisiách č. 4 a 5 v Mestskej časti. (...)

Sme toho názoru, že ústavný súd má právomoc i povinnosť zasiahnuť aj v prípade odôvodneného a logickými úvahami podloženého podozrenia zo zásahu do všeobecnosti, rovnosti, priamosti a tajnosti hlasovania vo voľbách a slobodnej súťaže politických síl. Musí chrániť tak zákonnosť a ústavnosť samotného volebného procesu, ako aj všetky ostatné predpoklady k tomu, aby nemohli nastať odôvodnené pochybnosti o dôveryhodnosti, zákonnosti i ústavnosti volieb ako celku. Keďže výsledky volieb starostu Mestskej časti

vo volebných okrskoch č. 4 a 5 vykazujú odlišnosti od výsledkov volieb v iných okrskoch v Mestskej časti, vznikajú odôvodnené obavy z nedodržania zákonnosti volieb ako aj zisťovania a zaznamenávania ich výsledkov v rozpore so zákonom ako aj ústavou.

(...)

Ak o celkovom výsledku volieb bolo rozhodnuté práve vo okrskoch, kde boli výsledky volieb výrazne odlišné od výsledkov v iných okrskoch, dôveru v legitimitu a ústavnosť volieb nevzbudzuje - práve naopak, výrazne spochybňuje spôsob posudzovania platnosti hlasovacích lístkov a z toho vyplývajúcu dôveryhodnosť celého volebného procesu. Tento predpoklad je potvrdený aj informáciami z uvedených volebných komisií o tom, že za platné boli považované aj lístky označené krížikom, resp. iným ako zákonom stanoveným spôsobom.

Ak by sa uvedené obavy potvrdili, znamenalo by to nedodržanie zákonnosti volebného procesu. V § 31 ods. 4 in fine zákona č. 364/1990 Zb. o voľbách do orgánov samosprávy obcí v znení neskorších predpisov (ďalej len „ZoVOSO“) sa uvádza, že „... Na hlasovacom lístku pre voľby starostu obce (primátora) (volič) zakrúžkovaním poradového čísla označí kandidáta, pre ktorého hlasuje.“

V zmysle § 38 ZoVOSO je o. i. neplatný lístok, ktorý nieje upravený podľa § 31 ods. 4 zákona, t. z. neobsahuje voľbu krúžkovaním. V prípade ak by sa na základe prepočítania hlasovacích lístkov dospelo k záveru, že boli ako platné započítané aj hlasovacie lístky označené inak ako krúžkom, znamenalo by to jednoznačné porušenie zákonnosti volieb.»

Na základe uvedeného sťažovateľ požiadal, aby ústavný súd vydal tento nález:

„Výsledok volieb starostu mestskej časti B. zo dňa 02. 12. 2006 zapísaný v zápisnici miestnej volebnej komisie zo dňa 3. 12. 2006 sa zrušuje v časti, v ktorej bola za zvolenú starostku vyhlásená A. O. a za zvoleného starostu mestskej časti B. sa vyhlasuje J. D.“

Keďže sťažnosť nespĺňala všetky náležitosti kvalifikovaného návrhu požadované ustanoveniami § 20 ods. 1 druhá veta, § 59 ods. 1 a 2 a § 60 ods. 1 písm. b) a c) zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších

predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd vyzval sťažovateľa na jej doplnenie o navrhované dôkazy a dôkazy o tom, že je oprávneným navrhovateľom podľa § 59 zákona o ústavnom súde.

V doplnení sťažnosti z 23. marca 2007 právny zástupca sťažovateľa predložil kópiu kandidátnej listiny pre voľby starostu mestskej časti, kópiu vyhlásenia kandidatúry pre voľby starostu a zároveň navrhol vykonať dokazovanie prostredníctvom výsluchu členov okrskových volebných komisií vo volebných okrskoch č. 4 a 5, a to za účelom preukázania sťažovateľom tvrdenej skutočnosti o tom, že v rámci volieb starostu boli v rozpore so zákonom Slovenskej národnej rady č. 346/1990 Zb. o voľbách do orgánov samosprávy obcí v znení neskorších predpisov (ďalej len „volebný zákon“) ako platné vyhodnotené aj hlasovacie lístky označené „*krížikom*“. Uviedol, že zoznam členov okrskových volebných komisií vo volebných okrskoch č. 4 a 5 je uvedený v jednotlivých zápisniciach okrskových volebných komisií, ktoré boli ústavnému súdu predložené spolu so sťažnosťou z 13. decembra 2006. Pred uskutočnením dokazovania navrhol skutočné zloženie okrskových volebných komisií overiť za súčinnosti Ministerstva vnútra Slovenskej republiky.

Ďalej ako dôkaz navrhol, aby ústavný súd na základe svojej právomoci preveril platnosť hlasovacích lístkov vo volebných okrskoch č. 4 a 5.

II.

Podľa čl. 129 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) ústavný súd rozhoduje o ústavnosti a zákonnosti volieb prezidenta Slovenskej republiky, volieb do Národnej rady Slovenskej republiky, volieb do orgánov územnej samosprávy a volieb do Európskeho parlamentu.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Ústavný súd konštatuje, že podanie sťažovateľa, vzhľadom na jeho obsah, posúdil ako sťažnosť podľa čl. 129 ods. 2 ústavy, ktorá nemá náležitosti predpísané v § 20 ods. 1 a § 60 ods. 1 písm. b) zákona o ústavnom súde.

Podľa ustanovenia § 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania sa ústavnému súdu podáva písomne. Návrh musí obsahovať, akej veci sa týka, kto ho podáva, prípadne proti komu návrh smeruje, akého rozhodnutia sa navrhovateľ domáha alebo jeho zástupca.

Podľa ustanovenia § 60 ods. 1 písm. b) zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania popri všeobecných náležitostiach uvedených v § 20 musí obsahovať dôvody, pre ktoré voľby napáda, s označením dôkazov.

Ústavný súd vo svojej konštantnej judikatúre zdôraznil, že právomoc ústavného súdu zrušiť výsledok volieb alebo vyhlásiť voľby za neplatné podľa § 63 ods. 1 zákona o ústavnom súde sa uplatní len vtedy, ak k porušeniu zákona dôjde spôsobom ovplyvňujúcim slobodnú súťaž politických síl v demokratickej spoločnosti. Na uplatnenie tohto oprávnenia ústavného súdu sa však vyžaduje hrubé alebo závažné porušenie, prípadne opätovné porušenie zákonov upravujúcich prípravu a priebeh volieb. V konaní o sťažnosti nesie dôkazné bremeno sťažovateľ (PL. ÚS 19/94).

V rozhodnutí sp. zn. PL. ÚS 18/99 ústavný súd opakovane uviedol: Voľby sú prostriedkom pravidelného obnovovania verejnej moci občanmi. Hrubé, závažné alebo viacnásobné porušenie práv občanov priznaných zákonom alebo ústavou zakladá právomoc ústavného súdu zrušiť napadnutý výsledok volieb alebo vyhlásiť voľby za neplatné, pretože namietnuté porušenie práva mohlo ovplyvniť priebeh a výsledok volieb.

Sťažovateľ namieta porušenie zákonnosti a výsledok volieb starostu tým, že sa podľa neho vyskytli nedostatky pri sčítavaní hlasov (ako platné boli vyhodnotené aj hlasovacie lístky, ktoré boli upravené spôsobom odporujúcim príslušným ustanoveniam volebného zákona). Na podporu svojich tvrdení pripojil k sťažnosti aj tabuľkové spracovanie výsledkov volieb v mestskej časti, z ktorého vyplýva, že vo volebných okrskoch č. 4 a 5 bol vykázaný nízky pomer neplatných hlasovacích lístkov na celkovom počte odovzdaných hlasovacích lístkov. Podľa sťažovateľa z informácií, ktoré má k dispozícii, boli ako platné vyhodnotené aj hlasovacie lístky označené „*križikom*“.

Z predloženej zápisnice miestnej volebnej komisie o výsledku volieb mestskej časti do miestneho zastupiteľstva a starostu mestskej časti, ako aj zo zápisníc okrskových volebných komisií o hlasovaní vo voľbách miestneho zastupiteľstva a voľbách starostu mestskej časti (ďalej len „zápisnice okrskových volebných komisií“) je zrejmé, že boli riadne podpísané všetkými členmi miestnej volebnej komisie a okrskových volebných komisií. Náležitosti zápisníc a ich vyplnenie nebolo predmetom sporu v jednotlivých komisiách. Žiaden z členov okrskových volebných komisií nespochybnil priebeh sčítavania hlasov a ani počet platných hlasov odovzdaných pre jednotlivých kandidátov. Miestna volebná komisia nevyjadrila pochybnosti ohľadne zápisníc okrskových volebných komisií a nenastal dôvod, aby si vyžiadala hlasovacie lístky, ostatné volebné spisy, prípadne vysvetlivky alebo iné informácie.

Na základe uvedeného ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ ani na výzvu ústavného súdu nepredložil k sťažnosti také dôkazy, ktorými by preukázal svoje tvrdenie o nezákonnosti namietaných volieb a ktoré by odôvodňovali záver, aby sa ústavný súd mal s nimi, ako právne relevantnými zaoberať. Ústavný súd nepovažoval preto za dôvodné

overovať si pravdivosť sťažovateľom prednesených domnienok aj výsluchom členov okrskových volebných komisií, prípadne preveriť platnosť hlasovacích lístkov.

Ústavný súd sťažnosť sťažovateľa odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde, pretože sťažovateľ nepreukázal také porušenie volebného zákona, ktoré by bolo v príčinnej súvislosti s namietaným výsledkom volieb.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 5. júna 2007